

Oldenburgische Chronicon

Bogen

Hermann Hamelmann: *Oldenburgisch Chronicon Das ist Beschreibung Der Löblichen Uhralten Grafen zu Oldenburg und Delmenhorst [et]c. Von welchen die jetzige Könige zu Dennemarck und Hertzogen zu Holstein entsprossen : Sampt Ihres Stammens ersten Ankunfft, Thaten, Regierung, Leben und Ende, mit künstlichen Brustbildern und Wapen gezieret.* Oldenburg, anno 1599

Man tror næsten ikke sine egne øjne, når man bladrer i dette præcis 421 år gamle pragtværk. For det første er det særdeles **velbevaret** og tager sig nærmest ud som nyt. For det andet har det iflg. et indklæbet **ex libris**-mærke sandsynligvis tilhørt en kendt kunsthistoriker ved navn **Johannes Gotlob de Quandt**, der skal have været en af forfatteren **Johan Wolfgang von Goethes** personlige bekendte. Og for det tredje: Slår man værket op på nettet, ses det, at det i dag **handles til svimlende summer** på de internationale antikvarier. Således har et svensk antikvariat i skrivende stund værket til salg for den nette sum af 44.721 svenske kroner, svarende til godt 31.000 danske nutidskroner!

"Værket har stor kildeværdi", hedder det i en indlagt præsentationstekst til bogen fra en tidligere udstilling her på skolen – og det tror pokker! Det skyldes ikke mindst hele dets anden del, der handler om **Danmarks historie under de første oldenburgske konger** fra 1448 frem til forfatteren **Hamelmanns** egen tid i slutningen af 1500-tallet. Ikke mindst er Grevens Fejde og Reformationen fyldigt behandlet (1533-1536).

Værket er fyldt med talrige kobberstik og kan i dag studeres på **nettet***.

Forfatteren

Hermann Hamelmann (1526-1595) var tysk **teolog og historiker**. Han var født i Osnabrück i den egn Westfalen, der senere dannede ramme om mange af hans bøger. I 1558 tog han den teologiske licentiatgrad ved Rostocks Universitet (hvor også mange af Haderslev Katedralskoles elever studerede i årene

efter 1567). Han studerede også i Wittenberg og kom til at spille en afgørende rolle i Reformationens gennemførelse i store dele af de delstater, der i dag hedder Nordrhein-Westfalen og Niedersachsen.

Fra 1573 til sin død i 1595 var han "superintendent" – d.v.s. biskop – i **grevskabet Oldenburg**. Her forfattede han ikke kun områdets nye lutherske kirkeforordning, den såkaldte "kirkeordinans", men tillige en lang række andre religiøse og historiske skrifter, bl.a. den **Oldenburgske Krønike**.

Som normalt var i 1500-tallet, drejede dette værk sig om **det lokale fyrstehus' historie**. Arbejdet var afsluttet allerede i 1593, men da landsheren, grev **Johann VII**, var utilfreds med visse detaljer i indholdet, nåede det først at blive udgivet i 1599, fire år efter **Hamelmanns** død.

At netop dette værk står på skolens bibliotek i dag må først og fremmest ses som udtryk for den **ty-ske kulturpåvirkning** igennem store dele af skolens, byens og egnens historie.

Baggrunden

Den Oldenburgske Krønike er beretningen om landet og slægten af samme navn: **Oldenburg**. Her føres vi tilbage til slutningen af 1000-tallet til en vis **Egilmar**, den mægtig greve "i grænselandet mellem frisernes og saksernes land". Fra ham nedstammede den storhertugslægt, der i ubrudt linje regerede helt frem til den 1. Verdenskrig, og hvis stamborg "Olde Burg" (eller "Aldenburg", den gamle borg) kom til at udgøre kernen, hvorom den oldenburgske by og stat i de følgende århundreder voksede frem.

Til at begynde med blev **Egilmars** ætlinge vasaller under de sachsiske hertuger, ikke mindst den store og navnkundige **Henrik Løve**. Da denne mistede sit greb om hertugmagten i 1180 som følge af forviklinger med den tyske kejser **Frederik Barbarossa**, blev Oldenburg udskilt fra Sachsen og kom under den frie og rigsumiddelbare hansestad Bremens overhøjhed. I 1200-tallet opførte en af **Egilmars** efterkommere grev **Johan I** borgen **Delmenhorst**, hvoraf det kom, at han og hans efterkommere kunne kalde sig "grever af Oldenburg og Delmenhorst".

Da man nåede frem til året 1448, valgtes en af disse grever – en søn af grev **Didrik den Lykkelige** og dennes hustru **Hedevig af Holsten** (der i lige linje nedstammede fra den danske kong **Erik Glipping**s datter **Richiza (1275-1308)**) – til konge over Nordens største rige, Danmark, Norge og Sverige. Ham var det, der under navnet **Christian 1 (1448-1481)** blev grundlæggeren af det dynasti, der helt frem til 1863 beklædte den danske trone: Det Oldenburgske Kongehus, og som også den nuværende kongefamilie er forbundet med.